

Otázky ke státní zkoušce z Římského práva

1. Časové vymezení a charakteristika jednotlivých vývojových etap římského práva: doba královská, republika, principát, dominát
2. Nejdůležitější literární prameny k římským právním dějinám - jednotliví autoři, jejich díla a časové zařazení (Livius, Suetonius, Tacitus, Cicero, Prokopios)
3. Poznávací a produkční prameny římského práva: produkční prameny (lex, plebiscitum, senatusconsultum)
4. Poznávací a produkční prameny římského práva: produkční prameny (constitutiones principum, edicta magistratuum, responsa prudentium)
5. Poznávací a produkční prameny římského práva: poznávací prameny (Lex XII Tabularum, Fragmenta Vaticana, Pauli Sententiae, Tituli ex Corpore Ulpiani, Scholia Sinaitica)
6. Poznávací a produkční prameny římského práva: poznávací prameny (Gai Institutiones, jejich obsah a význam pro poznání římského práva)
7. Poznávací a produkční prameny římského práva: poznávací prameny (kodexy předjustiniánského období- Codex Gregorianus a Codex Hermogenianus, citační zákon, Edictum Theodorici, Lex Romana Visigothorum, Lex Romana Burgundionum)
8. Poznávací a produkční prameny římského práva: poznávací prameny (justiniánské zákonodárství)
9. Římské polyteistické náboženství a jeho právní funkce, jednotlivé kněžské sbory, římské právo a křesťanství
10. Metoda práce římských právníků klasického období: jejich postoj k právní teorii, nejdůležitější právní definice z Digest, různé významy pojmu ius v římském právu
11. Právní školy sabiniánů a prokuliánů
12. Nauka o negotium iuridicum: typologie, vnitřní elementy (essentialia negotii, naturalia negotii, accidentalia negotii)
13. Způsoby projevů vůle, možné vady a vnější vlivy působící na lidskou vůli: error (in negotio, in persona, in corpore, in substantia, in qualitate) a jeho důsledky na platnost právního jednání
14. Způsoby projevů vůle, možné vady a vnější vlivy působící na lidskou vůli: dolus (actio de dolo, exceptio doli), vis (absoluta, compulsiva)
15. Právo osob v římském právu: caput, capitis deminutio (maxima, media, minima)
16. Právo osob v římském právu: status (libertatis, civitatis, familiae)
17. Osoby sui iuris s omezenou schopností právního jednání: tutela a cura
18. Institut otroctví: vývoj postoje římské společnosti k institutu otroctví, právní důvody upadnutí do otroctví, favor libertatis

19. Institut otroctví: typy manumisí - slavnostní a neformální manumise otroků, podmínky a právní důsledky
20. Právnícké osoby římského práva: *populus Romanus*, *civitates*, *municipia*, *collegia*, *sodalitates*, *piae causae*, *aerarium populi Romani*, *fiscus*)
21. Římské právo rodinné: struktura římské rodiny, různé významy pojmu *familia*, *agnatio*, *cognatio*, *adfinitas*
22. Římské právo rodinné: *pater familias* a jeho pravomoc nad podřízenými osobami (*patria potestas*, *manus*, *dominica potestas*, *potestas nad osobami in causa mancipii*)
23. Římské právo rodinné: vývoj postavení synů v římské rodině
24. Římské právo rodinné: institut zásnub v jednotlivých vývojových etapách římského práva, *arrae sponsalitiae*
25. Římské právo rodinné: způsoby uzavírání manželství - *matrimonium cum manu*
26. Římské právo rodinné: způsoby uzavírání manželství - *matrimonium sine manu*
27. Římské právo rodinné: *divortium* v římském právu
28. Římské právo rodinné: majetkoprávní vztahy v manželství - *dos*, *donatio propter nuptias*
29. Mimomanželské vztahy: *concubitus*, *contubernium*
30. Právo věcí, různá dělení věci podle římského práva: *res extra patrimonium*
31. Právo věcí, různá dělení věci podle římského práva: *res in patrimonio*
32. Právo vlastnické: jednotlivé typy římského vlastnictví (civilní, provinční přetorské), ochrana vlastnického práva a právní normy omezující věcná práva (sousedská práva, vyvlastnění)
33. Právo vlastnické: původní způsoby nabývání vlastnictví (*occupatio*, *accessio*, *specificatio*)
34. Právo vlastnické: původní způsoby nabývání vlastnictví (*confusio*, *commixtio*, *adiudicatio*, *litis aestimatio*, *adquisitio fructuum*)
35. Právo vlastnické: odvozené způsoby nabývání vlastnictví (*in iure cessio*, *mancipatio*, *traditio*)
36. Právo vlastnické: odvozené způsoby nabývání vlastnictví (*usucapio*, *praescriptio longi temporis*)
37. Právo vlastnické: spoluvlastnictví v římském právu (*consortium*, *condominium*)
38. Služebnosti: objasnění pojmu, typologie, vznik a zánik služebností, jednotlivé venkovské služebnosti
39. Služebnosti: objasnění pojmu, typologie, vznik a zánik služebností, jednotlivé městské služebnosti
40. *Ususfructus* a odvozená práva (*usus*, *habitatio*)

41. Prostředky právní ochrany služebností a uživatelského práva (*actiones confessoriae et negatoriae*)
42. Instituty omezeného vlastnického práva: *emphyteusis*
43. Instituty omezeného vlastnického práva: *superficies*
44. Věcná záruční práva: *fiducia cum amico*, *fiducia cum creditore*, *pignus*, *hypoteca*
45. *Possessio* a *quasi-possessio*: rozdíl mezi *possessio naturalis* a *possessio civilis* (*ad usucapionem*), elementy potřebné ke vzniku *possessio* (*corpore possidere*, *animus possidendi*)
46. *Possessio* a *quasi-possessio*: rozdíl mezi *possessio* a *quasi-possessio*, právní nástroje sloužící k ochraně *possessio* (*interdicra retinendae possessionis*, *interdicra recuperandae possessionis de vi et de vi armata*)
47. Římské právo obligací: pojem obligace, předmět obligace, úroky a jejich právní úprava, vznik obligace z kontraktu, náležitosti a formy kontraktního jednání, *pactum de contrahendo*, kauzální a abstraktní smlouvy, smlouvy ve prospěch třetího, převod obligací, utvrzení obligací, pluralita subjektů
48. Římské právo obligací: vznik obligace z deliktu, předpoklady vzniku deliktu (formy jednání a zavinění), *actiones rei persecutoriae*, *actiones poenales*, *actiones mixtae*, *actiones vindictam spirantes*)
49. Římské právo obligací: zánik obligace - plněním, plněním jinou osobou než dlužníkem, plněním jiné osobě než věřiteli; prodlení věřitele, prodlení dlužníka, zánik obligace jinak než splněním prominutí dluhu, *novatio*, *cessio*, *compensatio*, jiné důvody zániku obligace
50. Římské právo obligací: typologie kontraktů: definice, rozdělení a význam - *stricti iuris* a *bonae fidei*, rozdíl mezi kontrakty formálními, reálnými a konsensuálními
51. Římské právo obligací: přirozené obligace, generické a alternativní obligace, možnosti vzniku, zániku, přenášení a dělitelnosti obligací v římském právu
52. Římské právo obligací: kontrakty reálné (*mutuum*, *fiducia*, *depositum*, *depositum necessarium* neboli *miserabile*, *sequestre*, *depositum irregulare*)
53. Římské právo obligací kontrakty reálné (*commodatum*, *pignus*, *contractus innominati*)
54. Římské právo obligací: kontrakty formální (*dotis dictio*, *promissio iurata liberti*, *vadiatura*, *praediatura*, *stipulatio* - *verborum obligatio*)
55. Římské právo obligací: kontrakty formální (*expensi latio* - *nomen transscripticium*, *iudicium*, *pecunia constituta*, *receptum argentarii*, *receptum nautarum* - *cauponum* - *stabulariorum*, *receptum arbitri*)
56. Římské právo obligací: kontrakty konsensuální (*emptio-venditio*) - obecné znaky, práva a povinnosti stran, zásada *periculum est emptoris*
57. Římské právo obligací kontrakty konsensuální (*emptio-venditio*) - odpovědnost za vady, *evictio*, vedlejší ustanovení u kupní smlouvy
58. Římské právo obligací: kontrakty konsensuální (*locatio-conductio*)

59. Římské právo obligací: kontrakty konsensuální (societas)
60. Římské právo obligací: kontrakty konsensuální (mandatum)
61. Římské právo obligací: pactum (rozdíl mezi pactum a contractus), quasi-kontrakty (legatum per damnationem, legatum sinendi modo, pollicitatio, votum, negotiorum gestio, tutela impuberis, indebiti solutio, condictio - causa data causa non secuta, - ob turpem vel iniustam causam, - sine causa, communio incidens)
62. Institut darování v římském právu (inter vivos, mortis causa), zákonodárství omezující svobodu darů
63. Římské právo obligací: delikty (furtum)
64. Římské právo obligací: delikty (bona vi rapta)
65. Římské právo obligací: delikty (iniuria)
66. Římské právo obligací: delikty (damnum iniuria datum)
67. Římské právo obligací: quasi delicta (de effusis et deiectionis, de posito et suspensio, nautae - caupones - stabularii, adversus mensorem qui falsum modum dixerit, adversus iudicem qui dolo malo in fraudem legis sententiam dixerit, actio servi corrupti, actio sepulchri violati, adversus publicanum)
68. Římské právo dědické: nejstarší typy římské závěti
69. Římské právo dědické: klasická římská závěť a její vnitřní struktura
70. Římské právo dědické: způsoby přijímání dědictví, kategorie dědiců, možnosti zásahů pretora do dědického práva
71. Římské právo dědické: legáty - typologie legátů a zákonodárství omezující legáty, fideicommissum hereditatis
72. Římské soudnictví, obsazení soudu, základní zásady římského práva procesního
73. Římský privátní proces: legis actiones (per sacramentum, per iudicis postulationem, per conditionem, per manus iniunctionem, per pignoris capionem)
74. Římský privátní proces: per formulas (zákony upravující tento typ procesu, průběh procesu)
75. Římský privátní proces: cognitio extra ordinem
76. Místo a význam studia římského práva v kontextu moderní právní vědy, významní světoví a čeští romanisté, vliv římského práva na historické a současné české právo, recepce římského práva v českých zemích
77. Pojem recepce římského práva, jednotlivé recepční školy a jejich nejvýznamnější představitelé: glosátoři, komentátoři, mos gallicus
78. Pojem recepce římského práva, jednotlivé recepční školy a jejich nejvýznamnější představitelé: usus modernus pandectarum, přirozenoprávní škola, německá historická škola